

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

15. Narrationis virtutes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Ultima est *Ἰακωβῆ*, quæ res gestas non tam docet, quam exaggerat.

Ex ijs perspicuus fiet narrationis vsus, si quidem in genere demonstratio, vt in laudatione personæ vtendū *καταδυναμῶς*, & *ἰακωβῆ*, cum tota res narratiua sit, sed non exili filio pertexenda, verum magnis, & collucentibus styli gemmis decoranda.

Propositio generalis implet vicem narrationis. In concionibus, & Chrijs, seu orationibus, & scientiæ, & quæstionis, nulla est *δυναμῶς*, aut primaria narratio, sed eius vicem implet generalis propositio. Variæ tamen sunt *καταδυναμῶς*.

Concioni & Chriarum narrationes. In genere iudiciali opus est semper narratione, nisi constet omnino de re gesta inter accuratorem, & reum. Sed ea pro prudentia oratoris locum nonnunquam mutat, vbi aliqua ante constitutionem causæ præiudicia, & similia sunt amolienda. Aliqua etiam recitet, alia immutat, alia colorat, alia inuertit, alia exaggerat pro causæ, & rei necessitate.

Concign. Generis in dic. &c. In genere deliberatio non est vbique necessaria *δυναμῶς*, si constet de re, de qua deliberatur: Sin autem, & *δυναμῶς* plerunque, & *ἀρριδυναμῶς* vtendum est, *consilium resq; locutiq; labunt.* Nunc narrationis in vniuersum sumptæ vitia, & virtutes consideremus.

Narrationis vitia octo.

CAPVT XIV.

Prolixitas narratio inerti fluuii similis.

Primum, est prolixitas, quam, vt ait D. Gregor. Nazianz. ad Helladium rebus meftri maximè oportet, non versibus, aut verbis: fit, vbi quis se viriliter expedire non potest, sed vt iners fluuius lutum, & cœnum turbidis aquis ægrè volutat: res quarit ab ouo, vbi nihil est opus, frigida, & otiosa adiuncta confectatur, quæ languida, & iacenti oratione non sine tædio profèquitur.

Secundum, Parentheses crebræ, & longæ, quæ sermonem institutum aliò trahunt, distrahuntque non sine multis ineptijs.

Tertium, ambiguitas verborum, sententiarumque, vt si quis dicat, aiunt Pyrrhum Romanos hoc prælio fudisse. Quis inde victor, quis victus intelligi potest?

Quartum, nimia personarum, rerumque multitudo, & confusio, vno veluti impetu sensibus obiecta, animum confundit auditoris. Distendere oportet paulatim narrationem,

nec omnia eiusdem membra in nodum contrahere.

Quintum, quicquid incredibile, & fabulis simile præter communem naturam, præter morem, & rationes, atque vias agendi.

Sextum, Dictio humilis, obscura, impropria.

Septimum, Dissolutio sine vilo decore, nexu, & articulis.

Octauum, Eiusdem verbi crebra, & inepta repetitio.

Narrationis virtutes.

CAPVT XV.

Contra, Narrationem decent virtutes.

Prima, expedita breuitas, in qua nihil tamen mancum, nihil concisum, & de- *Timantis tabula.*

curtum videatur, neque enim putes te semper Timantis tabulas auditoribus obijcere, in quibus plus intelligendum erat, quam pingere, si vis intelligi, narrare oportet, sed caue, ne longas periodos, vbi nihil opus est, curiosius hic affectes: breuitas percommoda conficietur simplicibus verbis, semel vnaquaque re dicenda, nulli rei, nisi vt dilucidè dicas seruiendo.

Secunda perspicuitas, qua oratio, vt pellucidus amnis fluit, & ea sine vitatis verbis, proprijs, dispositis, aut circumscriptiõne conclusa, aut intermissa, aut concisione verborum.

Tertia, probabilitas est in genere, si non *pi-*mis compta oratio, atque expolita, si est auctoritas, & pondus in verbis, si sententiæ, vel graues, vel apte opinionibus hominum, & moribus.

Narrationis probabilitas, ex quindecim rebus petita.

CAPVT XVI.

In specie quindecim enumerantur à Cicerone, quæ ad probabilitatem spectent, & à Maioragio his vulgaribus exemplis illustrantur, quæ in iuuentutis gratiam hic subijcere non erit superuacaneum.

Primò, personæ in quibus considerantur nomen, natura, victus, fortuna, habitus, affectio, studia, consilia, facta, casus, orationes.

II 3

No-